

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен **“доктор”**,
Направление 4.2.Химически науки, научна специалност „Електрохимия (вкл.
химически източници на ток)“

Научна организация: Институт по физикохимия - БАН

Автор на дисертационния труд: Мартин Любенов Георгиев, химик

Тема на дисертационния труд: „Електрохимично получаване и свойства на сплавни покрития на индий със злато и паладий“

Изготвил становището: Николай Стоянов Божков, професор, д-р, инж. (Институт по физикохимия -БАН)

1. Общи положения и кратки биографични данни за кандидата

Мартин Георгиев е роден през 1988 г. Завършил е висшето си образование (магистър) през 2012 г. в ХТМУ, София, специалност „Металургия“, специализация „Металургия на цветните метали и сплави“. През 2013 г е зачислен като редовен докторант в ИФХ- БАН, а през 2015 г. е отчислен с право на защита. От 2018 е назначен в ИФХ като химик, чието служител е и в момента.

Научната му дейност е свързана с електрохимичното отлагане на декоративни покрития от сплави на индия, който намира широко приложение в определени области като машиностроенето (производство на лагери и полупроводници), в електрониката, в атомната техника, за производство на някои припои, за декоративни цели, и т.н.

2. Актуалност на проблематиката на дисертационния труд

Обект на изследване в дисертационния труд са някои сплави на индия, по-точно тези със злато и паладий. Тази тематика е актуална и от практическа, и от научна гледна точка. Съвременните технологии имат големи изисквания към получаването на нови видове функционални и защитни покрития, тъй като възможностите на обикновените галванични покрития са изчерпани в значителна степен. В допълнение, към изследваните сплавни покрития е налице подчертан интерес от страна и на бижутерийната промишленост предвид възможността за получаване на украшения с определени цветове – известно е, че сплавите на индия дават доста възможности в това отношение при получаване на определени състави. Въз основа на всичко това може

убедено да се заключи, че темата на настоящия дисертационен труд е актуална и буди значителен интерес.

3. Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд се отнася до изследване на условията за електрохимично получаване и впоследствие охарактеризиране на сплавни покрития на индий със злато и паладий. Материалът е написан на 100 страници, съдържа 9 глави, 39 фигури, 16 таблици, като са цитирани 218 литературни източника. Направен е много подробен и задълбочен анализ на предходните изследвания по тази тематика, налични в научната литература.

Дисертацията е оформена много добре в структурно отношение, като се състои от следните части: Литературен обзор (части Индий; Паладий; Злато; Електрохимично отлагане на In и негови сплави с Pd и Au), Експериментална част (части Експериментална техника, Експериментални резултати, Изводи, Приноси), Литература.

4. Основни научни и научно-приложни приноси на дисертацията

Основните приноси на дисертационния труд се свеждат до следните пунктове:

1). Получен и оптимизиран е състав на ацетатно-цитратен електролит за отлагане на сплав злато-индий, с чиято помощ могат да се отложат покрития със сравнително постоянен елементен състав (50 - 65 тегл. % In) в широк диапазон от плътности на тока.

2). За първи път експериментално е установена възможността за образуване на периодични пространствено-времеви структури при електрохимично получаване на сплавите злато-индий и паладий-индий.

3). За първи път електрохимично са получени покрития $AuIn_2$ със син цвят.

4). Получени са експериментални данни за елементния и фазовия състав на сплавите, както и за промените на някои физико-механични свойства.

5. Описание и оценка на представените материали

Дисертацията се базира на 4 основни публикации в списания със съавтори, както и на една глава от книга (издателство NOVA Science) – също със съавтори. От тези статии 2 са в списания с IF и SJR, а 1 е отпечатано в сборник с трудове на конференция. Овен това е представена информация за участия с доклади на 5 международни конференции. В два от тези доклади докторантът е пръв автор, което показва ясно неговия принос по отношение на изследваната тематика.

Не ми е известно някоя от тези публикации да е била използвана в друг дисертационен труд за ОНС „доктор“. Следователно подаденият материал съответства

напълно на изискванията на Правилника на ИФХ-БАН за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности.

6. Отражение на научните публикации на кандидата в българската и чуждестранна литература

Според предствените от докторанта данни до момента не са установени цитати по научните му трудове.

7. Критични забележки и препоръки към дисертационния труд

Нямам критични забележки към докторанта. Имам въпрос относно това каква е възпроизводимостта на получените данни, т.е. върху какъв брой опитни образци се базират проведените изследвания и направените заключения. Има ли някакви данни относно корозионната устойчивост на тези сплави? Препоръката ми е наукометричните данни да бъдат представени и в самия дисертационен труд, тъй като там липсват.

8. Лични впечатления за докторанта

Личните ми впечатления от докторанта са много добри. От съдържанието на дисертационния труд заключавам, че изследванията са проведени компетентно и на високо ниво, за което безспорно заслуга имат още научният ръководител и научният консултант. Тълкуването на получените експериментални данни и направените изводи и съответно установените приноси имат логична последователност. Смятам, че с изработването на дисертационния си труд Мартин Георгиев е повишил значително своята квалификация по тази тематика. Материалите, представени в Автореферата, правилно отразяват общата концепция на дисертацията.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

На базата на горесизложеното и предвид научните и научно-приложните приноси на дисертационния труд, неговото значение за практиката и много добрата подготовка на дисертанта в областта на електрохимията, мога убедено да препоръчам на членовете на Научното жури да гласуват положително за присъждане на химик Мартин Любенов Георгиев на научната и образователна степен „доктор“ по Научно направление 4.2. Химически науки, научна специалност „Електрохимия (вкл. Химически източници на тока)“.

София, 18.09.2019 г.

Изготвил становището:..

(професор д-р Н. Божков)